

PROKOP TOMEK
ŽIVOT A DOBA
MINISTRA
RUDOLFA BARÁKA

Prokop Tomek

Život a doba
ministra
Rudolfa
Baráka

Vyšehrad

Lektorovali
PhDr. Jan Kalous
doc. PhDr. Jiří Pernes, Ph.D.

© Prokop Tomek, 2009

ISBN 978-80-7021-982-9

Obsah

Úvod	9
Původ a počátky kariéry	13
Doba represí	19
Politická situace v době nástupu Baráka na ministerstvo vnitra a její kořeny	27
Staronové ministerstvo vnitra	31
Rozvědka ministerstva vnitra – vlajková loď Státní bezpečnosti	39
Z dílny rozvědky Státní bezpečnosti – únosy	45
Z dílny rozvědky Státní bezpečnosti – atentáty	55
Nacisté ve službách komunistů	65
Nahoře: ministrem vnitra	69
Mecenáš	81
Represe v Barákově době	87
Paradoxy rehabilitací	95
Ojedinělý a přece jeden z mnoha – Milan Moučka	101
Odchod z výsluní	109
Zatčení	115
Vyšetřování, soudy, věznění, čistky	123
Na dně	145
Pokusy o vlastní rehabilitaci	149
Závěr	155
Literatura	159
Seznam pramenů	162
Seznam zkratek	163
Jmenný rejstřík	165

Upřímně chci poděkovat zejména archivářkám čtvrtého oddělení Národního archivu dr. Aleně Noskové a dr. Aleně Šimánkové za trpělivost, dobrou náladu, perfektní pracovní prostředí a výjimečnou pomoc při zpřístupňování a studiu klíčových archivních materiálů. Obě dámy mají díky suverénním znalostem fondů KSČ i Generální prokuratury ČSSR i díky osobnímu zájmu velkou zásluhu na vzniku nejen na této ale i celé řady dalších prací z československých dějin dvacátého století. Děkuji také kolegovi dr. Jiřímu Plachému za informace o využívání nacistů Státní bezpečností a Karlu Pacnerovi za laskavé poskytnutí přepisů rozhovorů s Rudolfem Barákem.

ÚVOD

Rudolf Barák byl v době svého oficiálního působení nezaměnitelnou postavou vedení „strany a státu“. Ojedinělý byl i jeho pád. Díky konfliktu s Antonínem Novotným bývá mylně ale vytrvale považován za rebela, jakéhosi „prereformistu“. Nicméně ani jeho působení, ani jeho pád nevyvolaly žádný viditelný společenský pohyb. Barákova kauza dnes umožňuje vhléd do dříve pečlivě střeženého prostředí komunistických pohlavárů padesátých a šedesátých let. Barákův politický i lidský osud se lišil od ostatních funkcionářů té doby. Pozornost vzbuzuje i vytrvalost, s jakou se šířily (a dosud přetrvávají) mýty, smyšlenky a dezinformace vznikající již v době jeho zatčení ale i v dalších desetiletích. Rozšiřovali je jeho protivníci, špatně informované obyvatelstvo i on sám. V neposlední řadě je pozoruhodná i přeměna původně poslušného aparátčíka v suverénní figuru jednoho z mocných. Pokušení moci a peněz evidentně neodolal.

Předkládaná práce shrnuje nová fakta, přináší nové pohledy a souvislosti. Chce se pokusit střízlivě formulovat základní závěry případu Rudolfa Baráka v kontextu politického vývoje Československa na přelomu padesátých a šedesátých let. Vychází z již publikovaných kratších studií ale i výzkumu původních pramenů.¹

Je to i příležitost představit podobu ministerstva vnitra té doby i neprávem zapomenuté vykonavatele komunistické moci.

Jestliže například východoněmeckou STASI ztělesňoval ministr státní bezpečnosti Erich Mielke, v Československu podobnou roli hrál do jisté míry právě Rudolf Barák. Není to tedy jen jeden z řady, ale osobitý fenomén.

---

¹ Tomek, Prokop: Život a doba ministra vnitra Rudolfa Baráka. In: *Securitas Imperii* č. 12, Praha, ÚDV 2005, s. 245–278; Tomek, Prokop: Kariéra a pád Rudolfa Baráka. In: *Sborník Muzea Blansko 2006*, Blansko, Muzeum Blansko 2007, s. 17–35.

Osobě a významu Rudolfa Baráka nebyla ze strany historiků dosud věnována příliš velká soustavná pozornost. V oficiální literatuře publikované do roku 1989 v Československu bylo jméno Rudolfa Baráka vymazáváno. Dokonce byl i doslova ve stylu legendární vize George Orwella „1984“ vymazáván z fotografií. Výmluvným příkladem zamlčování může být obsáhlý citát z jeho projevu uvedený v publikaci o dějinách MV bez jeho jména jako projev „*tehdejšího ministra vnitra*“.²

Prakticky jediným historikem, který se fenoménu Barák podrobněji věnoval, je Karel Kaplan. Cenná je kapitola „Dobrodružný konec Barákovy kariéry“ v jeho knize „Mocní a bezmocní“.³ Kaplan zasvěceně a poutavě líčí především osobní dojmy z Baráka, jak jej poznal koncem šedesátých let zejména v souvislosti s přešetřováním politických procesů. Přes nesporné kvality tohoto strážlivého textu se jedná spíše o svědectví než o klasickou historickou studii. Dalším Kaplanovým rozsáhlejším textem na téma Barák je pak kapitola v objemné knize „Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956.“ Barákova kariéra je vylíčena dosti podrobně, schází bohužel odkazy na zajímavé prameny.⁴

Prostor významu Rudolfa Baráka nemohl nevěnovat ve svém rozsáhlém díle „Československo ve zvláštních službách“ Karel Pacner, který s Barákem stačil natočit v devadesátých letech minulého století několik unikátních rozhovorů.⁵

Počátky existence „nového“ ministerstva vnitra v roce 1953 i s návazností na osobnost nového ministra popsal v nedávné době obsáhle Jan Frolík.⁶

O Rudolfu Barákovi byla publikována i celá řada novinových a časopiseckých článků různé úrovně a rozsahu. Média věnovala Barákovi zvláštní pozornost zejména ve třech momentech jeho života, nepočítáme-li celou dobu jeho kariéry v padesátých letech, kdy zájem o jeho osobu byl oficiální, ale proto i řízený a jednostranně usměrňovaný.

Poprvé byl Barák objektem zájmu v době mocenského pádu roku 1962. Jednalo se o jednu z dobových režimních kampaní, a proto byl tón článků dosti monotónní.

² Holub, Ota: Vývoj SNB a vojsk ministerstva vnitra v letech 1948–1960. FMV, Praha 1978, s. 150.

³ Kaplan, Karel: Mocní a bezmocní. Sixty-Eight Publishers Corp. Toronto 1989.

⁴ Kaplan, Karel: Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956. Barrister Principal, Praha 2005.

⁵ Pacner, Karel: Československo ve zvláštních službách, díl III. Themis, Praha 2002.

⁶ Frolík, Jan: Ještě k nástinu organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací 2/2002, Praha 2002, str. 371–520.

Druhým momentem byl rok 1968, kdy byl Barák propuštěn z vězení a jeho případ znovu otevřen a revidován. Z tehdejšího množství zjednodušujících článků vyčnívá realistický a kritický text Anny Tučkové s výmluvným názvem „Rudolf Barák a zákony smečky“, publikovaný v tehdejší *Reportéru*.⁷

A konečně média relativně často Barák zaujal v devadesátých letech. Zájem o něj byl ale dosti nekritický, až naivní. Příkladem může být článek v časopisu *Reflex*, který je bez kritiky postaven na rozhovoru s Rudolfem Barákem.^{7a}

Nelze samozřejmě opomenout kapitolu věnovanou Barákovi v známé, i když diskutabilní knize Josefa Frolíka „Špión vypovídá“. Legendární špión o Barákovi zaznamenal řadu postřehů zevnitř systému.⁸

Pro relativní nezájem historiků proto hlavním zdrojem informací o osobnosti R. Baráka jsou především archivní prameny, vesměs málo probádané. Jejich výpovědní hodnota je ovšem často problematická, poplatná době a prostředí vzniku. Jsou to archivní materiály Ústředního výboru Komunistické strany Československa, ministerstva vnitra a spisy Generální prokuratury. Určitá nedostupnost těchto pramenů v minulých letech byla patrně jednou z příčin nepřilíší zaslíbeného zájmu o Rudolfa Baráka.

Nejvýznamnějším archivním pramenem je vyšetřovací spis Generální prokuratury ČSSR, č. j.: FVg-002/70, uložený v Národním archivu. Spis byl založen až v době revize případu Rudolfa Baráka v roce 1970. Obsahuje nicméně velké množství písemností shromážděných Státní bezpečností již při vyšetřování v roce 1962 a rovněž i stranických dokumentů s širším významem.

Dalšími důležitými prameny jsou materiály z fondů Archivu ÚV KSČ, uloženého rovněž v Národním archivu. Zejména jsou to návrhy a podklady předkládané v Barákově věci politickému byru ÚV KSČ v letech 1962 a 1970 a soubor dokumentů z fondu Branně bezpečnostního oddělení ÚV KSČ.

Ve fondech bývalého Archivu ministerstva vnitra, od roku 2008 delimitovaných v nově zřízeném Archivu bezpečnostních složek (ABS), se

---

⁷ Například: Hájek, Karel: Vzestup a pád ministra. Jak to bylo s Rudolfem Barákem? In: *Květy*, 22. 6. 1968; Navrátil, Boleslav, Pejčoch, Zdeněk: Politik „pensionovaný“ v cele č. 8. In: *Reportér*, 5. 6. 1968. Tučková, Anna: Rudolf Barák a zákony smečky. In: *Reportér*, 31. 7. 1968.

^{7a} Kocian, Jiří: Kauza ambiciózního ministra. In: *Týden*, 15. 4. 2002; Sieber, Karel: Anatomie jednoho pádu. In: *Lidové noviny*, 20. 4. 2002; Kubičko, Radko – Pečinka, Bohumil: Causa Rudolf Barák. Ty budeš jednou v Parlamentu. In: *Reflex* 7/1990.

⁸ Frolík, Josef: *Špión vypovídá*. Orbis, Praha 1990.

v současné době k osobě R. Baráka nenachází žádný samostatný spis, ať již personální, vyšetřovací či operativní.

Jediným materiálem evidovaným v ABS k R. Barákovi je spis pod signaturou ZV-1602 MV. Podle sdělení ředitele archivu MV Mgr. Jana Frolíka z ledna 2003 byl svazek počátkem roku 1990 spolu s celým fondem „Z“ převzat pod kontrolu tehdejšího ministra vnitra Richarda Sachera. Když byl fond „Z“ v roce 1991 archivem MV převzat zpět, některé svazky chyběly. Mezi nimi i svazek Rudolfa Baráka ZV-1602 MV. Kdo a kdy jej odnesl a proč není jasné. Cui bono? Svazek podle záznamu v archivním protokolu patrně obsahoval operativní materiály shromažďované Státní bezpečností na R. Baráka a jeho rodinu v období šedesátých let.

Poznatky dokládající Barákovo působení ve funkci ministra vnitra jsou samozřejmě roztroušeny v různé míře ve velkém množství dokumentů vzniklých při výkonu funkce ministra. Bohužel se jedná často o formální úřední rozhodnutí a návrhy, u nichž lze obtížně objasnit přímý Barákův podíl na vzniku dokumentu.

Doba padesátých let se stala tématem mnoha dílčích studií. Syntetických prací se ale zatím mnoho neobjevilo.^{8a}

Rudolfa Baráka nelze studovat bez úzké vazby na jeho politickou kariéru. Jde zejména o dobu, kdy vykonával funkci ministra vnitra.

---

^{8a} Kaplan, Karel: Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956, Barrister & Principal, Brno 2005. Pernes, Jiří: Krize komunistického režimu v Československu v 50. letech 20. století, CDK, Brno 2008.

Z DÍLNÝ ROZVĚDKY STÁTNÍ BEZPEČNOSTI – ÚNOSY

K lepšímu poznání pravého charakteru rozvědky uvedme několik dosud vesměs neznámých příkladů využívání extrémních teroristických metod: únosů a fyzických útoků. Tyto skutky jsou samy o sobě dokladem o Státní bezpečnosti a její v podstatě nezměněné podobě druhé poloviny padesátých let.

Barák zahájil svoje působení na MV souhlasem s teroristickým aktem – únosem sociálnědemokratického politika Bohumila Laušmana z Rakouska. Osobně jej naplánoval, zorganizoval a 24. prosince 1953 provedl za pomoci tří agentů StB (rakouských občanů) příslušník I. správy MV Miroslav Nacvalač-„Kubeš“. Návrh na provedení únosu schválil Barák 18. prosince 1953. Laušman byl v Salzburgu omámen drogou, kterou mu podal agent „Günter“ – Herman Rauscher do nápoje, odvláčen do auta s diplomatickou značkou a převezen Nacvalačem-„Kubešem“ přes hranici do Československa.

Laušman byl po roce 1945 poslancem parlamentu, ministrem průmyslu a po únoru 1948 pak i náměstkem předsedy vlády. Od listopadu 1947 do násilného sjednocení československé sociální demokracie v březnu 1948 s KSČ byl i předsedou sociálnědemokratické strany. V roce 1949 odešel do exilu, odkud se snažil působit na změnu poměrů v ČSR. Proto byl v roce 1953 proveden jeho únos z Rakouska. Agent rozvědky „Günter“, rakouský sociální demokrat Herman Rauscher, sehrál v případě klíčovou roli. V roce 1968 odjel z obavy před postihem z Rakouska do ČSSR (jeho identitu totiž znal uprchlík z rozvědky Ladislav Bittman a mohl ji na Západě vyzradit). Rozvědka se o Rauschera postarala, bydlel do své smrti v roce 1978 v jednom z jejích bytů v Praze.²⁹

²⁹ Žáček, Pavel: Odklady osob v padesátých letech (únosy v režii československé Státní bezpečnosti). In: Babka Lukáš, Veber Václav (eds.): Za svobodu a demokracii III. Třetí (protikomunistický) odboj. Evropské hnutí v ČR a Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové 2002, str. 117–141.

Laušman byl nejprve zpracován k vystoupení pro tisk, vystoupil na tiskové konferenci 15. května 1954. Tvrdil, že se vrátil dobrovolně a odsoudil aktivity emigrace. Dne 2. září 1957 byl Laušman přesto odsouzen na 17 let za velezradu a vyzvědačství. Vězněm byl přes sliby propuštění až do své smrti 9. května 1963 ve věznici Praha-Ruzyně.

Rudolf Barák v devadesátých letech tvrdil o Laušmanovi, že byl agentem KGB a od roku 1950, kdy měl být zaverbován v Salzburku, i agentem StB. Laušman podle Baráka rozvědku údajně informoval o exilové sociální demokracii. Jeho únos prý měl iniciovat z osobních důvodů Zdeněk Fierlinger. KGB souhlasila, protože Laušman podle Baráka začal pracovat i pro jugoslávskou státní bezpečnost UDBA. Dalším důvodem měly být Laušmanovy pokračující kontakty s funkcionáři ÚV KSČ z okruhu Vladimíra Kouckého, kteří jezdili občas do Vídně. Laušman byl převezen přes hranici sovětským autem, provedli to příslušníci rozvědky Molnár „Drábek“, Nacvalač „Kubeš“ a další dva z vídeňské rezidentury. Na cele v Ruzyni byl s Laušmanem údajně jeden z nejlepších agentů StB Vojta Erban. Po několika měsících vyšetřování byl Laušman převezen do konspirační vily a vyšetřován Sověty.³⁰

Pochopitelně celou řadu těchto tvrzení nelze potvrdit ani vyvrátit. Zejména pak nelze verifikovat označení Laušmana jako agenta KGB. V dochovaných materiálech československé rozvědky se nedochovalo nic, co by potvrdilo Barákova tvrzení. Všechny písemné důkazy dokládají skutečnost, že Bohumil Laušman byl v zahraničí pražskému režimu velice nepohodlný. Proto bylo rozhodnuto o jeho zneškodnění. Například Vojtěch Erban byl propuštěn z Ruzyně téměř o dva roky dříve, než se tam ocitl Bohumil Laušman.

Ovšem ani v zahraničí neměl ve skutečnosti Laušman jednoduchý život. Pro exilovou sociální demokracii byl po svém poúnorovém koketování s komunisty nedůvěryhodný, takže těžko by mohl být pro StB nějak užitečný. Faktem je, že se Laušman v zahraničí orientoval na Jugoslávii a opakovaně jednal v Bělehradě ve snaze získat oporu k boji proti tehdejšímu režimu v Československu, konkrétně vybudovat středisko zahraniční propagandy. Ale ani tam nezaznamenal úspěchy.³¹

Zato Barákova role v dalším osudu Bohumila Laušmana stojí za připomenutí. O ní v devadesátých letech pomlčel. Laušmanovi byla totiž po únosu slíbena za jeho ochotu veřejným vystoupením pošpinit exil a za pro-

³⁰ Přepis rozhovorů, které s Rudolfem Barákem vedl v devadesátých letech a poskytl autorovi Karel Pacner.

³¹ Vojtěchovský, Ondřej: Laušman v Bělehradě. In: Securitas Imperii, 14/2006, ÚDV Praha 2006.

hlášení o dobrovolném návratu svoboda. Státní bezpečnost se ale dostala do obtížné situace. Nechtěla propustit přímého svědka a současně důkaz svého teroristického činu. Proto byl Laušman odsouzen a jeho slíbené propuštění oddalováno.

V roce 1999 bylo Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR odloženo šetření únosu Bohumila Laušmana. Podezřelými byli Miroslav Nacvalač, Rudolf Barák a Bohumír Motejlek. Všichni tři ovšem již zemřeli, takže trestní stíhání bylo nepřípustné.

Právě metoda únosů se v době nástupu Rudolfa Baráka do funkce ministra stala běžnou praxí rozvědky. Únosy musely mít pochopitelně vyšší schválení a podepisoval je zpravidla ministr vnitra. Únosy vykonávali zpravidla tajní spolupracovníci rozvědky spolu s kádrovými příslušníky StB, často s pomocí partnerských bezpečnostních složek ze SSSR či zemí východního bloku. V Laušmanově případě bylo provedení únosu řečneme „klasické“, to znamená s použitím fyzického násilí či omámením drogou za spolupráce agentů a kádrových spolupracovníků StB s následným ilegálním převezněním přes hranici.

Jako případy vypadaly únosy, které do roku 1955 na zakázku StB prováděly samostatně sovětské okupační orgány v Rakousku. Průběh takového únosu byl poměrně ustálený: skupina sovětských vojáků zajistila bleskově dům, v němž pobývala vytipovaná oběť. Po zadržení byla oběť odvezena sovětskými vojáky a předána zástupcům Státní bezpečnosti.

Jiným scénářem bylo vylákání oběti pod záminkou na území sovětské okupační zóny, kde pak došlo k zatčení sovětskými vojáky a k předání do ČSR. V Berlíně do postavení známé zdi v roce 1961 pomáhala STASI někdy i s využitím uniformované Lidové policie. Zásadním předpokladem bylo vylákání vyhlédnuté oběti na území sovětské zóny v Berlíně, například na schůzku s příbuzným. Při návratu do západních zón Berlína byla oběť např. legitimována policií, případně sovětskými orgány, a jakoby náhodně zadržena. Spolupráce se STASI nebyla pro případy únosů výslovně upravena žádnou dohodou.

V době ministra vnitra Baráka byli unášeni lidé nejrůznějšího postavení a zaměření, zpravidla politicky či zpravodajsky aktivní. Byli to činitelé různých směrů zahraničního exilového hnutí, z nichž právě Laušman byl případem nejvýraznějším. Plánovány či navrhovány byly únosy slovenského exilového politika Ferdinanda Ďurčanského či národně socialistického politika a ředitele čs. oddělení Radia Svobodná Evropa Julia Firta. Uneseni skutečně byli exulanti aktivně působící v zahraničním zpravodajském třetím odboji: Jozef Vicen, Ján Havlík, Karel Gruber a Karel Bednář. Plánovány byly únosy významnějších uprchlíků před komunistickou perzekucí,

jmenujme za všechny Josefa Mašína. Únosy se týkaly i cizích státních příslušníků na požádání KGB, například Nikifora Horbanjuka a Stěpana Bandery ze SRN. (Dva dny před plánovaným únosem Stěpana Bandery československou StB ze SRN byl na něj spáchán KGB úspěšný atentát.)

Kromě relativně známého případu Bohumila Laušmana jmenujme dva méně známé případy únosů z doby úřadování ministra Baráka. Prvním je únos ing. Jána Havlíka, čs. exulanta žijícího od roku 1954 v Hamburku. Bývalý bankovní ředitel z Bratislavy měl být v Hamburku údajně zástupcem americké zpravodajské služby. Specializoval se na budování sítě spolupracovníků mezi lodníky labské plavby, kteří získávali, případně převáželi zpravodajsky cenné informace. Někteří z těchto lidí současně spolupracovali s StB, takže Havlíkovy aktivity byly monitorovány StB. Z podnětu kontrarozvědky StB byl Ján Havlík vyláčen svým bratrem Alfonsem na schůzku do sovětské zóny Berlína, kde byl 20. září 1956 po schůzce zdánlivě náhodně perlustrován a zadržen tamními bezpečnostními složkami. Poté byl předán do Československa. Ján Havlík byl odsouzen ke 25 letům vězení, spolu s ním dalších šest osob.

Významné bylo následně využití Jána Havlíka, kdy posloužil jako cenný pramen informací o činnosti zpravodajských služeb a čs. exilových aktivit, např. Rádia Svobodná Evropa. Syn Jána Havlíka, hlasatel RFE Ivan Havlík, byl otcovým uvězněním vydírán a získán ke spolupráci s čs. rozvědkou. Otec napsal na příkaz StB ve vězení dopis s výzvou ke spolupráci, který pak byl synovi doručen agentem StB. Havlík mladší – agent I. správy MV „Alex“ – spolupracoval (nejspíše od začátku s vědomím CIA) jen do konce roku 1959. Tehdy byl pověřen k umístění slánek s atropinem do kantýny RFE v Mnichově. Američané tuto akci zveřejnili a Ivana Havlíka převezli tajně do USA.

Na samotném konci éry ministra vnitra Baráka se odehrál únos západoberlínského studenta Dietera Konieckého (1931). Případ svědčí o tom, že teroristické metody Státní bezpečnosti se pod vedením Rudolfa Baráka příliš neměnily ani na počátku zdánlivě klidnějších šedesátých let.

Na podzim roku 1959 pobýval Koniecky jako zástupce německého Liberálního svazu studentstva na Mezinárodním týdnu míru a přátelství v Praze a v Bratislavě. Tam měl údajně získat ke spolupráci s německou Spolkovou zpravodajskou službou (BND) studentku Kristinu Moikovou. Snad jí za to slíbil pomoc při budoucím odchodu do emigrace. Kristina Moiková se ale koncem roku 1960 pokusila na vlastní pěst o překročení hranic do SRN a byla zadržena.

>
*Usnesení vyšetřovatele ÚDV ze dne 21. října 1999
ukončilo šetření únosu Bohumila Laušmana. Zdroj: Sbíрка autora*

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
ÚŘAD DOKUMENTACE A VYŠETŘOVÁNÍ
ZLOČINŮ KOMUNISMU

Čj. ÚDV-36/Vi-95

V Praze dne 21.10. 1999

U S N E S E N Í

Podle § 159 odst. 2 tr.ř. o d k l á d á m věc
únos Bohumila LAUŠMANA

pro podezření z trestného činu zbavení osobní svobody podle § 230 odst. 1,2 b zák. 86/50 Sb., kterého se měli dopustit

Miroslav NACVALAČ, nar. 8. 4. 1923, zemř. 10. 3. 1965

Rudolf BARÁK, nar. 11. 5. 1915, zemř. 12. 8. 1995

Bohumír MOTEJLEK, nar. 2. 2. 1924, zemř. 19.10. 1988

tím, že dne 24.12. 1953 v době od 2,10 do 8,45 hod. zbavili osobní svobody a unesli z území Rakouska na území ČSR Bohumila LAUŠMANA, nar. 30.8.1903, neboť jejich trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 odst. 1 písm. e tr.ř.

O d ů v o d ň ě n í :

Při vyšetřování únosů bývalých občanů ČSR z cizích státních území do ČSR, ke kterému docházelo v 50. letech byl vyšetřován odborem dokumentace ÚDV i případ únosu bývalého ministra Bohumila LAUŠMANA z Rakouska, který emigroval 31.12. 1949.

Návrh na provedení únosu B. LAUŠMANA schválil dne 18.12. 1953 tehdejší ministr vnitra Rudolf BARÁK /ve funkci ministra od 14.9. 1953/.

Návrh na operaci připravil a akci provedl pracovník rezidence 1. správy MV ve Vídni Miroslav NACVALAČ, kr. jm. „KUBEŠ“. Akce byla provedena za pomoci 3 spolupracovníků StB, občanů Rakouska, kr. jm. „GÜNTER“, „HOCKE“ a „KOZÁK“. Aktivní při samotném únosu byl spolupracovník GÜNTER v l. jm. Herman RAUSCHER, nar. 1909, který byl po defekci mjr. BITTMANA stažen do ČSR, kde 3.5. 1978 v Praze zemřel. Ten dal večer před únosem LAUŠMANOVI do nápoje nezjištěnou chemikálii, po které jmenovaný upadl do nevědomí a byl diplomatickým vozidlem mimo oficiální hraniční přechod převezen do ČSR.

Na únosu z restaurace, ve které byl LAUŠMAN omámen, se dále přímo podílel agent „HACKE“, vl. jm. František HRBEK, nar. 21.9. 1913. Třetím agentem kř. jm. „KOZÁK“ byl s pravděpodobností hraničící s jistotou Bedřich DOČEKAL, nar. 25. 5. 1921. Všechni tři jako členové sociální demokracie měli LAUŠMANOVU důvěru.

Celá akce probíhala pod krycím označením „ALEX“. Přímo se jí účastnil také tehdejší kpt. Bohumír MOTEJLEK, který obdržel vyznamenání za statečnost „za důležitou operativní akci celostátního významu v prosinci 1953.“ Jeho identita byla v roce 1955 změněna na Bohumír MOLNÁR, po odvolání z Rakouska, protože v té době byl americkým úřadům znám jako pracovník MV. Pod tímto jménem byl v hodnosti generj. náčelníkem XI. správy SNB v r. 1981. Jeho úkol při akci se zatím nepodařilo zcela objasnit. Za hlavního aktéra ho označil Lad. BITTMAN ve své knížce „Špionážní operátky.“ Autor, který žije mimo území ČR nemohl být k věci vyslechnut.

Ve věci byla podána řada vysvětlení a svědeckých výpovědí a objasněn průběh únosu z archivů MV s výjimkou materiálů ÚZSI, které nemohly být přímo prostudovány.

Prověšením oznámení postupem podle § 158 tr. řádu bylo prokázáno, že uvedeným jednáním byla naplněna skutková podstata tr. činu zhavení osobní svobody podle § 230 tr. zákona 86/50 Sb. Trestní stíhání však nebylo zahájeno z důvodu nepřipustnosti trestního stíhání, uvedené v § 11 odst. 1 písm. e tr. řádu. Proto jsem rozhodnul tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou může podat poškozený u vyšetřovatele do 3 dnů od jeho doručení. Stížnost nemá odkladný účinek.

Vyšetřovatel

plk. Ing. Adolf RÁZEK

Na základě její výpovědi byl schválen plán zatčení Konieckého. Spočíval v jeho vylákání do Východního Berlína, kde měl být zatčen, převezen do Československa a obviněn ze špionáže. Podle dochovaných dokumentů byl do realizace plánu 15. ledna 1961 významně zapojen pracovník Mezinárodního svazu studentstva (MSS) v Praze Erik Šimon. Cestu do Berlína Šimon podnikl s vědomím tehdejšího předsedy MSS Jiřího Pelikána. Pelikán byl o záměru Státní bezpečnosti zatknout „špiona BND“ předem informován, dokonce s ním StB projednávala možná rizika následného skandálu pro MSS. Jiří Pelikán v koordinaci s StB dokonce telefonicky vyřizoval po únosu následné protesty ze SRN. Pelikán byl pravděpodobně Státní bezpečností ujistěn o vině Dietera Konieckého. Jako loajální občan a vysoký funkcionář neodepřel pomoc Státní bezpečnosti ve věci ochrany státních zájmů.

Koniecki byl na území Východního Berlína skutečně po schůzce s Erikem Šimonem zatčen a odvezen do Československa. Při vyšetřování doznal svoji údajnou spolupráci s BND, jejíž počátek datoval ale až rok po údajném získání Moikové a Ladislava Háka jako spolupracovníků BND v Československu. Odmítal obvinění, že by od Moikové a Háka záměrně vyzvídal informace pro cizí zpravodajskou službu.

Městský soud v Praze nicméně odsoudil 30. května 1961 Konieckého k deseti letům, Ladislava Háka k osmi a Kristinu Moikovou na šest let vězení. Dieter Koniecki byl odpykání trestu z Československa vyhoštěn.³²

Únos Dietera Konieckého se odehrál jen sedm měsíců před postavením berlínské zdi, která jako vedlejší efekt přinesla konec těchto jednoduchých únosů v režii Státní bezpečnosti na území Berlína. Odehrál se jen pět měsíců před odvoláním Rudolfa Baráka z funkce ministra vnitra. Jak únos, tak průběh vyšetřování Dietera Konieckého ukazují jasně, že o nějaké zásadní změně způsobů Státní bezpečnosti nemohla být řeč. Pokud se postupně míra represe zmírňovala, bylo to jednoznačně dáno vnějšími politickými vlivy a změnou podmínek, rozhodně nikoliv změnou myšlení příslušníků Státní bezpečnosti i ministerstva vnitra.

Bývalý příslušník II. správy MV (kontrarozvědka StB) Jiří Novický řekl do protokolu při výslechu na Městské prokuratuře v Praze 14. července 1969:

„Já sám jsem z akcí, na které jsem tázán, osobně pracoval na akcích ‚Horbanjuk‘, ‚Bandera‘, ‚Vicen‘. O tyto akce se vesměs zajímal osobně

³² ABS, f. operativní a vyšetřovací spisy a svazky StB, a. č. 58746 MV, signální svazek r. č. 7767 „Koník“, vedený na Dietera Konieckého, nar. 1931, registrován 13. 5. 1960 Krajskou správou MV Praha II. odbor 3. oddělení.

Barák, celé akce s námi konzultoval a projednával podrobné návrhy včetně způsobu provedení těchto akcí a teprve po jeho schválení byly akce provedeny.³³

Sám Rudolf Barák se k únosům, které byly připravovány s jeho vědomím, vyjádřil v roce 1969 zcela bez nátlaku a velmi výmluvně:

„V té době, to jest od roku 1954, probíhalo současně několik důležitých akcí, které vesměs měly dlouhodobou povahu.

Tak především se jednalo o akci ‚Bandera‘. ... Později přechody banderovců přes naše území ustaly, jejich agentúra u nás však zřejmě pracovala i nadále. Za této situace bylo úkolem I. správy MV, tj. rozvědky, dostat se do centrální bělogvardějců v Mnichově, která existuje do dnešních dnů a která již tehdy byla vydržována Spojenými státy. V průběhu této akce byl zjištěn přesný pobyt Bandera, Bander byl operativně rozpracováván, byly zjištěny i jeho styky a v souvislosti s nastávajícími akcemi bylo v Mnichově zakoupeno i auto. Tehdy se totiž organizovala akce únosu Bandera z Mnichova, jeho doprava na naše území s cílem od něj zjistit rozložení agentur bělogvardějců v ČSSR, Polsku a zejména v SSSR. Z tohoto důvodu to byla také akce, na které měli nemalý zájem sovětské přátelé. Od svého příchodu na MV jsem pro tuto akci vydával řadu fin. částek osobně a častěji jsem podepisoval i příkazy na různé částky na tuto akci, na všechny si ani nepamatuji. Víím, že v Mnichově na této akci pracovalo několik čs. i jiných orgánů bezpečnosti, únos Bandery byl přesně načasován a připraven a na určený termín byly i otevřeny v jistém úseku naše hranice. Den před provedením předpokládané akce byl však Bander na schodech své vily v Mnichově otráven a do dnešního dne není tato věc objasněna.³⁴ O nákladech spojených s akcí Bander hovoří i bývalý náměstek Klíma ve svém vlastnoručním psaném záznamu z 21. 2. 1961, který je založen v dokumentu č. 1 příl. č. 1. vyš. spisu. Ačkoliv tedy celá tato akce tehdy svůj účel nesplnila v důsledku smrti Bandery, v průběhu několika let se na ni vydaly velmi vysoké částky. Nemohu dnes ani odhadem určit, jaké náklady si celá akce vyžádala, já sám jsem však určitě ze svých agent. fondů vydal pro tuto akci více než Kčs 200 000.

³³ NA, vyšetřovací spis bývalé Městské prokuratury v Praze sp. zn. 1Vk 1/68, str. 747–748, protokol o výslechu svědka, Jiří Novický, 14. 7. 1969.

³⁴ Atentát na Stěpana Banderu (1. 1. 1909 – 15. 10. 1959) provedl kyanidem agent KGB Bogdan Stašinskij. Později se sám policii přihlásil. Důvody, proč došlo k atentátu těsně před únosem, nejsou jasné. KGB patrně hrála bez vědomí StB svoji vlastní hru.

Přibližně v téže době, tedy souběžně s akcí Bander, probíhala rovněž v Mnichově akce „Horbanjuk“. Horbanjuk Nikifor Romanovič byl kozáckým generálem a v té době byl předsedou bělogvardějské organizace v Mnichově. Po dlouhém rozpracování by pak okolo r. 1957 Horbanjuk unesen z Mnichova do ČSSR.

V letech 1954 až 1955 se začal v Rakousku rozpracovávat bývalý vedoucí ústřední správy Státní bezpečnosti v Bratislavě, Imrich Suckij, který byl také později, snad asi v r. 1957 unesen.

Přibližně ve stejné době byl pak z Rakouska unesen i šéf mnichovské rezidentury ve Vídni Vicen, který byl původně slovenským občanem. Nemohu říci, kolik bylo celkem na tyto 3 akce dáno z mých agenturních prostředků, akce Horbanjuk, Sucký a Vicen však podle mého odhadu přišly určitě na více než 300 000 Kčs, z čehož, opět podle odhadu, mohla činit nejméně Kčs 100 000 částka vyplacená mnou z agenturních prostředků, zejména na odměnách pro pracovníky, kteří se na akci podíleli.

V prosinci r. 1953 byl do ČSSR z Rakouska unesen bývalý ministr průmyslu ČSSR, Bohumil Laušman a pamatuji se, že po provedení celé akce zúčastnění orgánové obdrželi ode mne z agenturních prostředků vysoké odměny, a to na návrh sovětských poradců, poněvadž tato akce se vlastně připravovala ještě před mým příchodem na MV. Jednalo se tehdy o akci velmi širokou, zúčastnila se jí řada lidí a odhaduji, že jsem tehdy vyplatil celkem snad asi 50–80 000 Kčs.³⁵

Pikantní skutečností jistě je, že Rudolf Barák ze své iniciativy vypovídal o trestných činech, kterých se jako veřejný činitel dopustil, aniž by to vzbudilo jakoukoliv reakci ze strany přítomného vyšetřovatele městské prokuratury v Praze JUDr. Jiřího Šindeláře. Důvodem výpovědi byla snaha v roce 1969 zdůvodnit vysoké výdaje z agenturních fondů v padesátých letech.

---

³⁵ NA, vyšetřovací spis bývalé Městské prokuratury v Praze sp. zn. 1V/k 1/68, Protokol o výslechu obviněného z 24. 2. 1969.

Z DÍLNY ROZVĚDKY STÁTNÍ BEZPEČNOSTI – ATENTÁTY

Další vpravdě teroristickou metodou využívanou rozvědkou StB ve druhé polovině padesátých let byly fyzické likvidace nepohodlných nepřátel. Nejednalo se o metodu masově používanou. Přesto je dalším důkazem skutečnosti, že Státní bezpečnost v Barákově době byla velice nebezpečnou organizací.

Pachatelé některých atentátů nebyli ani obviněni a nebudou patrně nikdy potrestáni. Jednou z dosud neobjasněných kauz je skutečné pozadí atentátu na slovenského politika Matúše Černáka.

Matúš Černák se narodil 23. srpna 1903 ve Vieske u Turčianského Svätého Martina v rodině mlynáře. V letech 1913–1917 studoval na Piaristickém gymnáziu v Prievidzi, 1917–1919 na gymnáziu v Kežmarku a v letech 1919–1922 na gymnáziu v Banskej Bystrici. Od roku 1922 do roku 1928 studoval na Univerzitě Karlově v Praze – obor filosofie, historie a zeměpis a v průběhu studia, v letech 1924–1925 studoval i na Univerzitě v Lipsku.

Již roku 1926 se stal středoškolským profesorem, nejdříve v Bratislavě a v roce 1928 krátce v Trnavě. Po vojenské prezenční službě učil od roku 1930 znovu na reálném gymnáziu v Bratislavě. Roku 1932 se stal sekretářem místní skupiny Matice slovenské v Bratislavě. Angažoval se politicky, zprvu na místní úrovni, byl členem městského zastupitelstva v Bratislavě za ľudovou stranu. Roku 1931 se oženil a v průběhu doby se stal otcem dvou synů, jeden z nich ale v dětství zemřel.

Do velkých dějin vstoupil poprvé v dramatickém podzimu 1938, kdy 24. září doplnil jako zástupce ľudové strany vládu gen. Jana Syrového v roli ministra bez portfeuille. Měl být vlastně „ministrem krajanem“ pro Slovensko, podobně jako bývali jmenováni do rakousko-uherských vlád ministři pro otázky některých částí monarchie. Abdikoval ale již 3. října 1938 poté, co nebyl akceptován jeho osobní ultimativní požadavek odezdání vlády na Slovensku do rukou HSLS. Matúš Černák vystupoval tedy jednoznačně protičeskoslovensky.

V autonomních slovenských vládách Jozefa Tisa byl od 7. října 1938 do 20. ledna 1939 ministrem školství. Dne 18. prosince 1938 se stal poslancem

Slovenského zemského sněmu a po celé období existence Slovenského štátu byl poslancem Slovenského sněmu. Černák byl členem Hlinkovy gardy a Hlinkovy mládeže, od října 1938 do března 1939 dokonce velitelem Hlinkovy mládeže. Již 4. dubna 1939 byl ale vybrán do důležité funkce vyslance Slovenska v Berlíně. Vyslancem zůstal až do 8. srpna 1944, přičemž od roku 1942 bylo jeho zastoupení rozšířeno i o Finsko a od roku 1943 o Dánsko.

Roku 1944 byl Černák jmenován ministerským radou ministerstva zahraničí Slovenska. Na konci války byl americkou armádou zatčen v Tyrolsku a v dubnu 1946 vrácen na Slovensko. V červenci 1947 Černáka odsoudil Národní soud v Bratislavě na tři roky vězení za zradu, které se měl dopustit politickou činností v době existence Slovenského štátu. Po podmínečném propuštění z výkonu trestu v srpnu 1947 pracoval na pile svého bratra ve Vieske. Před Vánoci, 20. prosince 1948, emigroval do Rakouska, odkud v říjnu 1950 přešel do Německa.

V Německu působil ve Slovenské národní radě v zahraničí a roku 1953 se stal předsedou její německé pobočky. Černák mohl v Německu navázat na svůj dřívější dlouholetý pobyt a využívat a rozvíjet řadu významných osobních politických kontaktů. Vydával exilové noviny Slobodné Slovensko a pro německou veřejnost a politické kruhy periodikum Slowakische Korrespondenz. Velmi srdečné vztahy vybudoval Matuš Černák mezi Slovenskou národní radou a Karpatoněmeckým krajanským sdružením Slovensko. Vyústily pak 4. srpna 1951 až v podpis smlouvy o spolupráci. Podle zpráv československé Státní bezpečnosti měl získávat zprávy ze Slovenska a předávat je západoněmecké zpravodajské službě, tzv. Gehlenově organizaci.

V roce 1953 cestoval po Kanadě a USA. Kromě kontaktů s krajany vedl i jednání s politiky USA o problematice střední Evropy a zejména Slovenska. Prezentoval názory na zavedení nového pořádku po pádu komunismu. V prosinci 1954 stál u zrodu Demokratické unie exilu a založil Slovenský institut. Byl silným a aktivním slovenským národovcem. Radio Svobodná Evropa kritizoval pro „čechoslovakismus“. Černákova politická činnost byla v rozporu se zájmy čs. komunistického režimu, byla relativně významná a rozsáhlá. Černák patřil k předním postavám slovenského separatistického exilu.

Dne 5. července 1955 si Matuš Černák jako každý den odpoledne došel pěšky z mnichovského bytu na poštovní úřad v Agnesstrasse číslo 13, aby si vyzvednul ze své poštovní přihrádky došlou korespondenci. V přihrádce našel oznámení pošty, že na přepážce je uložen doporučený dopis – balíček na jeho jméno. Převzal u přepážky balíček a odešel s ním k jednomu z psa-

cích pultů uprostřed haly. Ve 14,57 došlo v okamžiku, kdy balíček otevřel, k výbuchu. Matůš Černák byl na místě zabit, stejně jako vedle něj náhodně stojící žena, 74letá Němka Josepha Niggel. Dva těžce a 10 lehce zraněných bylo hospitalizováno v nemocnici Mnichov-Sever.

Podle zprávy otištěné v *Süddeutsche Zeitung* byla hala poštovního úřadu explozí zcela zničena. Detonace otřásla domy několik set metrů vzdálenými, halu pokryly skleněné střepy, kusy dřeva a betonu, rovněž skleněná střecha haly zmizela.

Kromě Černáka a Josephy Niggel zemřel 11. července 1955 v nemocnici Mnichov-Sever na následky těžkého zranění hlavy 39letý nakladatel Sergius Jürgens. Další těžce raněný návštěvník pošty Hans Zettl nakonec přežil, deset poštovních úředníků i náhodných příchozích pak bylo zraněno lehce.³⁶

Pachatel atentátu nebyl přes usilovné pátrání německých úřadů nikdy dopaden. Bavorský zemský kriminální úřad slíbil 5000, později 10 000 DM za poskytnutí stopy. Šetřením bylo velmi rychle zjištěno, že balíček s výbušninou byl podán na poštovním úřadě na Hlavním nádraží ve Frankfurtu nad Mohanem. Poslal jej údajně muž ve věku 40–45 let, vysoký 1,65–1,70 cm, štíhlé postavy, tmavých vlasů, s tmavými vousy a údajně mluvil lánanou němčinou se slovanským přízvukem. Balíček přijat na poště 4. července 1955 v 19.30 hod. a byl odeslán na PO Box Slovenské národní rady. Měřil 20–25 cm x 10–12 cm x 8 cm, byl zabalen v hnědém papíru a vážil asi 1200 gramů. *Süddeutsche Zeitung* psaly 8. června, že několik dní před atentátem dostal balíček s výbušninou i český kněz Jaroslav Kulovec v Lindau, policie ale nálož zlikvidovala.³⁷ Dál pátrání patrně nepostoupilo.

Na pohřbu M. Černáka 12. července 1955 na mnichovském Lesním hřbitově promluvil mimo představitelů německých a dalších utečeneckých organizací i zástupce českých federalistů Vladimír Pekelský. Česká národní skupina v Německu, kterou vedl, byla nejvýznamější pobočkou Českého národního výboru v Londýně, založeného generálem Lvem Prchalou, jenž

---

³⁶ *Süddeutsche Zeitung*, Nummer 158, Mittwoch 6. Juli 1955, seite 4: „Explosion – Katastrophe im Postamt 13/ Sprengstoffpaket detoniert in der Schalterhalle/ Zwei Tote und Zwanzig Verletzte/Ursachen noch nicht geklärt“; *Süddeutsche Zeitung*, 7. Juli 1955, Seite 1: „Sprengstoff-Paket kam aus Frankfurt/ Untersuchung des Münchener Attentats gegen der slowakische Exilpolitiker Černák“; *Süddeutsche Zeitung*, 12. Juli 1955, Seite 4: „Münchener Umschau/ Das dritte Opfer des Attentat“.

³⁷ *Süddeutsche Zeitung*, 8. Juli 1955, seite 1: „Auf der ... nach der Attentäter/ Černák sollte gewarnt werden/ 10 000 Mark Belohnung“.

byl politickým orgánem české krajně pravicové emigrace. Vladimír Pekelský byl ale současně v letech 1953–1972 evidován jako tajný spolupracovník I. správy MV s krycím jménem „Tonda“. Ke spolupráci jej pomohla získat jeho žena Marie Pekelská, rozená Tomšů. Ta spolupracovala již od roku 1946 s čs. vojenskou kontrarozvědkou, v květnu 1946 byla odsunuta do Německa a v roce 1951 byla předána k řízení I. správě MV. Agentkou s krycím jménem „Marina“ byla Marie Pekelská až do roku 1969.

Z agenturních svazků agentů „Tondy“ a „Mariny“ vyplývá, že byli s M. Černákem v údajně přátelských vztazích a scházeli se několikrát měsíčně. Od svých řídicích orgánů z I. správy MV dostávali za úkol podrobně informovat o osobě, zvycích a bydlišti M. Černáka. „Marina“ pak po atentátu svému řídicímu orgánovi naznačila, že jej považuje za akci I. správy MV, což nepřiznal. Je pravděpodobné, že „Tonda“ a „Marina“ v případě figurovali pouze jako informátoři s pomocnými úkoly.³⁸

Existovaly v podstatě jen dva okruhy podezřelých: pachatelem mohl být buď někdo ze zahraničních exilových politických konkurentů, nebo byl Černák zlikvidován na příkaz československých komunistů. Verze, že by šlo o dílo konkurenta, se nepotvrdila, navíc v tom případě by měla německá policie lepší možnosti pro odhalení pachatele. Dlouhá desetiletí ale neexistovala jediná konkrétní informace, která by přisoudila zodpovědnost čs. bezpečnostnímu aparátu.

Až roku 1972 zveřejnil zmínku o Černákovi bývalý příslušník čs. rozvědky Ladislav Bittman ve své knize „The Deception Game“ („Hra klamů. Československá zpravodajská služba v sovětské politické válce“).³⁹

V létě 1960 dostal údajně Bittman (zařazený tehdy na německém odboru I. správy MV) za úkol postarat se o potřeby agenta s krycím jménem „Bertelot“ po dobu dovolené jeho stabilního řídicího orgána. Agent byl německé národnosti, neuměl česky, tehdy mu bylo asi čtyřicet. Žil od roku 1955 v Praze. Rozvědka mu platila měsíční podporu 1500 Kčs. Za to zpracovával analýzy německého tisku, překládal a redigoval tiskové padělky pro potřeby tzv. aktivních opatření.

Podle Bittmanna byl „Bertelot“ zaverbován v minulosti v Německu pod pohrůžkou vyzrazení své homosexuální orientace. Rozvědce poskytoval důvěrné informace o západoněmeckých politicích a čas od času odesílal dopisy a poštovní zásilky, které mu předával jeho řídicí orgán. Neznal je-

³⁸ ABS, svazky bývalé I. správy MV, svazek agentky krycí jméno „Marina“, číslo 40217 a agenta „Tondy“, číslo 40503.

³⁹ Bittman, Ladislav: *The Deception Game. Czechoslovak Intelligence in Soviet Political Warfare* (Klamná hra. Československá zpravodajská služba v sovětské politické válce). Syracuse University Research Corporation USA 1972, str. 7–9.

jich obsah. Počátkem července 1955 takto dostal malý balíček s pokyny odkud a jak jej má odeslat. O zásilce nevěděl nic kromě jména adresáta – Matúše Černáka. Když se „Berthelot“ dozvěděl z tisku zprávu o okolnostech Černákovy smrti, zpanikařil a okamžitě odjel do Rakouska. Kontaktoval svého řídicího orgána a přešel hranici do Československa. Podle Bittmanna nebyla důvodem atentátu jen Černáková fašistická válečná minulost, ale zejména poválečné exilové aktivity, neboť byl jedním z čelných představitelů slovenského separatistického hnutí.

Dnes je možno potvrdit jednotlivé body Bittmannova svědectví. Tajný spolupracovník I. správy MV s krycím jménem „Berthelot“ skutečně existoval. Jmenoval se Kurt Baumgartner a narodil se 29. ledna 1900. Svazek na tuto osobu byl zaregistrován I. správou MV 1. 4. 1955 s registračním číslem 40545. Svazek byl bohužel skartován 6. prosince 1989. S tímž datem byly skartovány mj. i svazky agentů rozvědky nasazených při únosu Bohumila Laušmana v roce 1953 i sám svazek Laušmanova únosu. O „Berthelotově“ svazku dnes víme jen to, že v jeho rámci bylo založeno v průběhu let kromě svazku hlavního i sedm tzv. pracovních podsvazků, tedy dohromady okolo 2100 listů. Do pracovních podsvazků byly obvykle zakládány informace o schůzkách, předaných zprávách, úkolech a jejich provedení. Kádrovým příslušníkem, který svazek při registraci převzal, byl Lubomír Kubíček – „Kautský“. Svazek byl veden na 1. oddělení 4. odboru („německého“) I. správy MV.⁴⁰

V archivu rozvědky se ale dochoval alespoň svazek konspiračního bytu rozvědky s krycím jménem „Robert“, č. 70022. Byt se nacházel v Praze 2, Žitná 30/571 a byla to garsoniéra v pátém poschodí domu. Od 26. února 1958 v něm bydlel tajný spolupracovník „Berthelot“. Bydlel zde až do roku 1987, kdy zemřel. Tehdy byl svazek veden na 37. odboru I. správy SNB (odbor NSR a Rakousko). Podle dochovaného dokumentu s názvem „Přestěhování BERTHELOTA – návrh“ ze dne 18. 3. 1959, který vypracoval npor. JUDr. Karel Neč – „Nývlt“ z 2. oddělení 4. odboru I. správy MV (návrh doporučil dnes z jiného pumového atentátu známý mjr. Milan Michel – „Mozr“) „Berthelot“ vystupoval v novém bydlišti jako starší historik, který se zabývá studiem německého archivního materiálu. Jeho řídicí orgán Neč – „Nývlt“ vystupoval v úloze synovce. Úkolem „Berthelota“ měly být „více než dříve“ korektury německých textů a podávání informací k životu v SRN, a to i z hlediska speciálních součástí, patrně nelegální rozvědky. Dále měl vyhodnocovat německý, především odborný hospodářský tisk pro potřeby studijního odboru rozvědky. Úkoly to byly tedy

⁴⁰ ABS, registrační protokol svazků I. správy MV, číslo 40545.

spíše drobné a jejich smyslem bylo asi zdůvodnit trvalou materiální péčí rozvědky.

Jednou měsíčně „Berthelota“ navštěvoval příslušník rozvědky s pravidelnou finanční podporou. „Berthelot“ dával také hodiny němčiny a měl udržovat styky s kroužkem přátel.⁴¹

Řídící orgán „Berthelota“ byl roku 1955 poručík Lubomír Kubíček – „Kautský“ (nar. 1922). Od 12. června 1955 zastával funkci zástupce náčelníka 1. oddělení IV. odboru I. správy MV. Podle personálního spisu mu byla v létě 1955 udělena pochvala a odměna 2000 Kčs za aktivní účast v „úspěšně provedené operativní akci v zahraničí“. V „Záznamu o průběhu služby“ personálního spisu nalezneme k 9. srpnu 1955 záznam: „Udělena pochvala a odměna Kčs 2000,- za úspěšné a iniciativní provedení akce proti zahraničním nepřátelům čsl. demokratického zřízení“.

Lubomír Kubíček prodělal zajímavou kariéru. Byl příslušníkem StB od roku 1950 a působil u ekonomické kontrarozvědky na Krajském velitelství StB v Olomouci. Jako absolvent střední školy s maturitou byl v rámci StB vysoce nadprůměrně vzdělán a jako takový byl počátkem roku 1954 přemístěn na rozvědku. V letech 1956–1960 vykonával funkci zástupce náčelníka rezidentury Vídeň. Byl opakovaně odměňován za úspěšně získávané cenné spolupracovníky v zahraničí. V roce 1959 byl Kubíček povýšen do hodnosti kapitána. Ze služebního poměru byl propuštěn 30. dubna 1960, formálně na vlastní žádost. Důvodem byl ale ve skutečnosti dodatečně zjištěný nevhodný (buržoazní) kádrový původ.⁴²

Nebyl nicméně považován za přímého nepřítele. S pomocí rozvědky mu bylo nalezeno dobré pracovní zařazení, stal se vedoucím mezinárodního oddělení Československé televize. V roce 1971 byl z tohoto místa za sympatie k obrodnému procesu propuštěn, vyloučen z KSČ a pracoval jako skladník.

V letech 1975–1981 byl Lubomír Kubíček dokonce rozpracováván Státní bezpečností pro podezření, že udržuje kontakty s Jiřím Pelikánem, bývalým ředitelem Československé televize a tehdy prominentním emigrantem. Kubíček se měl podle StB podílet i na přepravě a distribuci exilového časopisu „Listy“, který Pelikán v Itálii vydával. Rozpracování bylo ale nakonec bez výsledku ukončeno.⁴³

⁴¹ ABS, svazek bývalé I. správy MV číslo 70022. Zatímco „řád“ svazků (první z číslice) spolupracovníků rozvědky začínal číslicí „4“, svazky konspiračních bytů nesly číslici „7“.

⁴² ABS, personální spis bývalého příslušníka SNB Lubomíra Kubíčka.

⁴³ ABS, operativní a vyšetřovací spisy a svazky StB, svazek archivní číslo 707331, registrační číslo 25098 heslo „Anténa“, založen jako signální 25. 11. 1975, přeregistrován na osobní 26. 8. 1976, Správa StB Praha, 3. oddělení 2a odboru na Lubomíra Kubíčka, nar. 1922. Svazek byl do archivu uložen v říjnu 1981.

Ze svazku kádrového příslušníka rozvědky Lubomíra Kubíčka – „Kautského“ vyplývá, že koncem roku 1954 a na počátku roku 1955 opakovaně několikrát přijel do Rakouska na schůzky s agentem „Berthelotem“. V té době došlo k obnově spolupráce mezi ním a rozvědkou. Kubíček – „Kautský“ přijížděl se služebním pasem zaměstnance ministerstva zahraničí na své jméno nebo na jméno „Pavel Stern“. S „Berthelotem“ se Kubíček – „Kautský“ sešel i v Berlíně.⁴⁴

Přímý důkaz o spáchání atentátu na Matuše Černáka čs. rozvědkou nemáme. „Berthelotův“ svazek byl skartován, ovšem datum skartace naznačuje, že se jednalo o likvidaci nepohodlných stop. Agent „Berthelot“ také jistě nebyl usazen na dožití do Československa náhodou. Toto opatření bylo užíváno jen v případech ohrožení.

Myšlenku, že atentát na Matuše Černáka provedli čs. rozvědčíci, podporuje i skutečnost, že nebyl ojedinělý. V květnu roku 1957 provedla čs. rozvědka pumový útok proti štrasburskému prefektovi André Tremeaudovi. Balíček s bombou, maskovaný jako krabice s doutníky, otevřela ale shodou okolností jeho žena Henriette a po výbuchu bomby na místě zemřela. Motivem útoku měla být snaha pod sovětským vedením narušit německo-francouzské vztahy, a to právě v oblasti citlivého Alsaska. Útok předcházela letáková kampaň údajně, ale neexistující neonacistické organizace.

Jedním z pachatelů tohoto činu měl být i již zmíněný Milan Michel – „Mozr“. Narodil se roku 1927 a byl původně úředníkem. Roku 1945 vstoupil do KSČ a v listopadu 1948 byl přijat ke Státní bezpečnosti, nejprve ke kontrarozvědce. V roce 1955 byl přemístěn na I. správu MV, kde se stal náčelníkem „německého“ odboru. V práci se osvědčil, do služebního posudku z 23. 12. 1955 o Michelovi napsal zástupce náčelníka I. správy MV pplk. Jan Příhoda – „Pražský“, že během roku 1955 byly „za jeho osobního řízení provedeny kladně dvě významné akce“. Dnem 1. 4. 1971 byl přemístěn ke IV. správě FMV, kde zastával funkci náčelníka 4. odboru. Údajným důvodem jeho přemístění bylo jen jeho nedostatečné vzdělání, takže nesplňoval stanovené kvalifikační předpoklady. Jako schopného praktika jej oceňuje i defektor Josef Frolík. V listopadu 1975 byl Michel – „Mozr“ ještě povýšen do hodnosti plukovníka a 31. ledna 1985 odešel do důchodu.⁴⁵

O podílu rozvědky na provedení atentátu ve Štrasburku svědčí řada nepřímých důkazů, zejména pak interní korespondence uvnitř rozvědky, dokládající přípravu výroby a konspirativního zaslání balíčku.

⁴⁴ ABS, svazky bývalé I. správy SNB, svazek kádrového příslušníka č. 38396 na jméno Kubíček Lubomír.

⁴⁵ ABS, personální spis bývalého příslušníka SNB Milana Michela.

Právě Milan Michel a jeho kolega z padesátých let Stanislav Tomeš „Formánek“ (nar. 1927) byli jako jediní žijící ze skupiny podezřelých od poloviny devadesátých let vyšetřováni Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a v lednu 2006 i obžalováni ze spáchání atentátu. Trestní stíhání se ale vleklo zejména kvůli špatnému zdravotnímu stavu obou mužů a řadě formálních procedur, až jej 20. dubna 2007 přerušil Vrchní soud v Praze. Soud ale nevyjádřil stanovisko k potvrzení či vyvrácení obvinění, že oba muži atentát provedli.

Lze se domnívat, že smrt nevinné prefektovy manželky mohla být dostatečným varováním před podobnými riskantními akcemi. Na samém sklonku padesátých let pak ale komunistické Československo znovu riskovalo svoji pověst. Dne 18. listopadu 1959 předal při schůzce na nádraží v Kufsteinu u rakouského Salzburgu řídicí orgán I. správy MV Jaroslav Němec „Nekola“, současně formálně čs. konzul v Salzburgu, již zmíněnému spolupracovníku I. správy MV s krycím jménem „Alex“ dvě slánky s atropinovou solí. „Alex“ je měl vyměnit za slánky v jídelně Rádia Svobodná Evropa v Mnichově. Podle písemných materiálů I. správy MV měl Němec „Nekola“ „Alexe“ ujišťovat, že jde jen o neškodný prostředek (projímadlo).

Akce nakonec nebyla provedena, naopak došlo k jejímu prozrazení. Již zmíněný „Alex“ – hlasatel Rádia Svobodná Evropa Ivan Havlík – podle zveřejněného prohlášení amerických úřadů v SRN svůj úkol ohlásil. V prosinci 1959 byla zveřejněna prohlášení vedení RSE v Mnichově a vrchního velitelství armády USA v Heidelbergu. V souladu se skutečností v nich byl oznámen pokus o otravu pracovníků RSE atropinem, který organizoval československý konzul Jaroslav Němec. Jako protiakci se snažila I. správa MV vést kampaň v čs. tisku. V článcích celou záležitost čs. strana „rozhořčeně“ popřela, bagatelizovala nebezpečí, obviňovala RSE ze lži a z inscenování celé aféry k získání větší popularity a k osočení ČSR.⁴⁶

Pumové útoky i travičský pokus ukazují, že v druhé polovině padesátých let měla československá komunistická rozvědka v oblasti fyzických likvidací nepřátel velké ambice. Ty se ale musely logicky časem střetávat se zahraničně politickými zájmy Moskvy, pro kterou jistě nebylo žádoucí riskovat nově budované vztahy s USA kvůli dílčí okrajové akci československé rozvědky.

---

⁴⁶ Srov.: Tomek, Prokop: „Objekt ALFA“. Československé bezpečnostní složky proti Rádiu Svobodná Evropa, Sešity ÚDV č. 14, Praha 2006.

Takto tedy působila rozvědka pod vedením a nepochybně s přímým souhlasem Rudolfa Baráka. V řadě případů dokumenty s příslušným komentářem a souhlasem Rudolfa Baráka existují. V dané době neexistovaly přesné směrnice pro operativní práci příslušníků StB upravující mimo jiné i schvalovací systém. Přesto je nepochybné, že tak jako ministr nebo jeho náměstci museli signovat návrhy na získávání agentů z řad cizinců, analogicky museli vyjadřovat souhlas s nejzávažnějšími operacemi StB v zahraničí.

MECENÁŠ

Spíše až ve druhé polovině padesátých let se objevují kontury Barákovy osobnosti odlišující jej od ostatních členů stranické špičky. Barák si totiž současně budoval pověst nedogmatického, téměř až liberálního člověka, otevřeného novým myšlenkám. Jeho jednání nikdy nevystupovalo ideologicky mimo rámec stávajícího systému.⁶⁷ Občas podpořil sporné divadelní představení, stýkal se se sportovci a umělci, projevoval i konkrétní zájem o umění. Jakoby ohlazoval hrany systému, který nelze jako celek zpochybňovat. Jen se občas chová těžkopádně a nerozumně.

Byl v tehdejších podmínkách jakýmsi mecenášem, malíře podporoval i při řešení tehdy obtížných existenčních starostí. Zejména dva světoznámí malíři se s Barákem dostali do bližšího kontaktu.

Malíř Otakar Kubín (1883–1969), boskovický rodák, žil v letech 1913 až 1952 ve Francii. Měl francouzské občanství (ve Francii užíval jméno Othon Coubine) a získal si jako malíř uznání. V letech 1952 až 1964 pobýval v Československu. V roce 1962 Otakar Kubín vypověděl Státní bezpečnosti o svých setkáních s Rudolfem Barákem i o svých neobvyklých stycích s vysokými představiteli ministerstva vnitra.

Dne 17. dubna 1957 jej navštívil Barák se svým tajemníkem Vlastimilem Jenyšem bez ohlášení v bytě ve Vršovicích. Barák jej přišel jako malířův krajan a zájemce o umění navštívit. Podle Kubína to prý byla celkem přátelská beseda. Závěrem řekl Barák Jenyšovi, že bude muset Kubínovi obstarat nový byt. Kubín byl nadšen.

Za dva měsíce skutečně přijel do Prahy na Jenyšovu výzvu z letního pobytu v Boskovicích podívat se na nový byt ve Viclefově ulici 1928/2 v Praze-Žižkově. Byt byl ministerstvu vnitra zapůjčen z bytového fondu ministerstva zahraničního obchodu, ale to Otakar Kubín patrně nevěděl. Byt byl vymalován podle Kubínova přání. Ten se 3. srpna 1957 přestěhoval

⁶⁷ O nepřiměřených očekáváních a idealizovaném dobovém pohledu na Baráka dokonce i mezi československými exulanty svědčí například článek Luža, Radomír: O co vlastně v Praze jde: K případu Rudolfa Baráka. In: časopis Svědectví č. 17 1962.

autem ministerstva vnitra, jen vymalování a náklady stěhování zaplatil sám. V novém bytě jej potom Barák asi pětkrát navštívil. Ještě na jaře 1961 žádal Vlastimil Jenyš přestěhování Kubína do bytu ministerstva vnitra v Platněrské ulici číslo 2, k tomu ale již nedošlo.⁶⁸

Otakar Kubín získal i nové přátele z neobvyklého prostředí. Byli to Barákovi podřízení Vlastimil Jenyš, Antonín Rezek a náčelník sekretariátu ministra Karel Komárek. Zejména Komárek projevil o malířství velký zájem. Kubín pak roku 1961 namaloval pro Baráka na jeho zakázku kopii Giorgioneho Venuše v galerii v Drážďanech. Jenyš jej tam vozil služebním autem, zařídil Kubínovi k tomu i cestovní pas. Komárek s Kubínem jeli roku 1961 i s manželkami do Itálie obdivovat umění. Cestu ale platil Kubín. Karel Komárek mu pomáhal s další kopii pro Rudolfa Baráka, s Tizianovým obrazem Únos Evropy. Práce byla provedena na Komárkův návrh a Barák za kopii zaplatil 10 000 Kčs. Barák od Kubína koupil asi čtyři obrazy, krajinky, po 2–4000 Kčs. Komárek Kubínovi například pořídil v zahraničí barvy.⁶⁹

S Jenyšem chodil Kubín zase na fotbal. Jenyš zařizoval i finanční věci, např. zakládal Kubínovi vkladní knížky a měl je dokonce u sebe i několik let v držení. Kubín nechával Jenyšovi klíče od bytu. Jednou ovšem Jenyš bez Kubínova vědomí odvezl do státního obchodu s uměním Dílo k prodeji deset Kubínových obrazů, prý aby mu finančně polepšil. Styky Otakara Kubína s Rudolfem Barákem měly výlučně charakter vztahu umělce a mecenáše. Barák ani jeho podřízení po Kubínovi nechtěli žádná veřejná prohlášení nebo nějaké informace.

Podobný vztah pěstoval Barák s dalším významným umělcem, Janem Zrzavým. V roce 1958 na výstavě v Galerii Čs. spisovatel koupil Barák Zrzavého Kleopatru. Sám Zrzavý to potvrdil při výslechu na Státní bezpečnosti roku 1962. Tajemník Jenyš malíři tehdy vyplatil 20 000 Kčs v hotovosti. Tak začaly sporadické kontakty Zrzavého a Baráka.

I Jan Zrzavý bydlel v nevyhovujícím bytě, v Českomalínské 15 na Praze 6. Nový byt pro něj našli úředníci ministerstva vnitra na Malé Straně, na Nových zámeckých schodech číslo 6. Původní majitelce tohoto bytu byl přidělen byt z fondu ministerstva vnitra v Praze-Strašnicích. Do bývalého

⁶⁸ NA, f. ÚV KSČ, 05/11 (Branně bezpečnostní oddělení), 128b, složka RB 1957–1962.

⁶⁹ Komárek, Karel, nar. 1921. Od 1. 6. 1950 tajemník ministra národní bezpečnosti Ladislava Kopřivy. Dne 22. 12. 1953 byl jmenován náčelníkem vnitřní organizační správy MV, 1. 3. 1963 náčelníkem sekretariátu ministra vnitra. 1. 5. 1961 byl povýšen do hodnosti plukovníka. Ze služebního poměru na MV byl propuštěn 31. 1. 1964 a současně převeden k ministerstvu zahraničních věcí ČSSR. Komárek zastával na ministerstvu národní bezpečnosti a později vnitra významné postavení. Je zajímavé, že jako jeden z mála z okruhu bližších Barákových spolupracovníků přežil bez úhony i jeho mocenský pád.

bytu Jana Zrzavého v Českomalínské ulici se nastěhoval příslušník Státní bezpečnosti Sidorenko. I v tomto bytě bylo nutno provést stavební úpravy. Netradiční bylo řešení problému, jak adaptační práce vyúčtovat. Pro tento účel byl založen svazek konspiračního bytu s krycím jménem „Michal“, vedeného formálně na 6. odboru II. správy MV. Z agenturních fondů kontrarozvědky StB pro boj proti vnějšímu nepříteli bylo tak pro tento účel v době od 2. července do 5. prosince 1958 vyplaceno 3958,44 Kč.⁷⁰

Nešlo ale jen o pouhé přidělení bytu. Nezbytné stavební úpravy bytu na Nových zámeckých schodech na Praze 1 v hodnotě 15 693,80 Kčs byly opět hrazeny z rozpočtu ministerstva vnitra.⁷¹

V rehabilitačním spise generální prokuratury na Rudolfa Baráka se dochoval originál Zrzavého blahopřání Barákovi do nového roku 1958. Zrzavý děkoval za zájem o jeho malbu a pomoc při zařizování výstavy.⁷²

Jan Zrzavý pak po přestěhování na Malou Stranu prodal za 15 000 Kčs Barákovi obraz Bretoňský přístav. Daroval mu jeden Kubištův obraz a svoji kresbu Vodňanský rybník. Na Vánoce 1961 připravil pro Baráka jako dárek kresbu uhlem s pozoruhodným tématem: ruský tank na Smíchově před odhalením (!), sám jej zanesl na předsednictvo vlády. Také Vlastimilu Jenyšovi daroval Zrzavý tři menší kresby: Česká vesnice, Zátíší s ovocem, Krajina s rybníkem jako dary za vyřizování dekretu na byt, elektrické a plynové přihlášení apod. Barák Zrzavého pak dvakrát v novém bytě na Malé Straně navštívil.

Jak už bylo řečeno, Barák tedy Otakar Kubínovi a Janu Zrzavému zajistil výměny nevyhovujících bytů včetně vyřízení veškeré administrativní a technické stránky věci. Barák si budoval vlastní sbírku obrazů, které dostával darem, nakupoval od umělců či v galeriích nebo získával z různých akcí StB. Hlavní správa tiskového dohledu MV (tzn. cenzura) dokonce vyhledávala a zadržovala pro Baráka v tisku adresy inzerentů prodeje uměleckých děl.⁷³ V Barákově sbírce více než sta obrazů různé úrovně bylo

⁷⁰ ABS, registrační protokol operativních svazků, registrační číslo 10252 krycí jméno „Michal“, založen 30. 5. 1959, 2. oddělením 6. odboru II. správy MV, archivován 11. 5. 1961 pod arch. číslem 52884, zničen v květnu 1984. Podle archivního protokolu byla adresa konspiračního bytu Českomalínská 15 Praha 6 (!).

⁷¹ NA, f. ÚV KSČ, Branně-bezpečnostní oddělení, sv. 128b, složka RB 1957–1962.

⁷² NA, f. GP, spis č. j.: Fvg-002/70, svazek R. Barák – deník vyšetřovatele.

⁷³ NA, f. GP, spis č. j.: Fvg-002/70, svazek R. Barák pol. prot. 371–374, složka 371 Ia, list 48: Záznam o sdělení náčelníka HSTD Kovářika z 2. 1. 1962, zapsal Kotál: na HSTD existuje příkaz R. Baráka, aby z denního tisku byly zadržovány všechny inzerce prodeje obrazů. Současně mají být zjišťovány adresy prodávajících a předávány tajemníku Jenyšovi, který rozhodne, co se pustí do tisku, protože R. Barák má zájem o koupi obrazů pro svoji sbírku.

možno například nalézt obrazy Otakara Kubína, Antonína a Linky Procházkových, Emila Filly, Jana Zrzavého, Václava Špály, Joži Uprky, Václava Rabase, Vincence Beneše, Josefa Lady a řady dalších klasiků českého moderního umění.

Asi nejznámějším kusem sbírky se stal obraz Pabla Picassa „Šedivá hlava“. Okolnosti jeho získání ukazují názorně styl Barákova využívání ministerské funkce koncem padesátých let. Jeden z agentů II. správy MV koncem roku 1959 získal informaci o sbírce obrazů bývalého podnikatele Dvořáka na Brněnsku. Dvořák vlastnil i jeden Picassův obraz (možná jediný v soukromém vlastnictví v Československu), který koupil na výstavě v Brně roku 1945. V prosinci 1959 od Dvořáka obraz koupil další agent StB s krycím jménem „Arno“ za 36 300 Kčs a vyvezl jej ilegálně do zahraničí. Až poté byl o případu informován Rudolf Barák, přikázal přivést obraz zpět do Československa, nechal „Arnovi“ vyplatit ze svých prostředků zaplacenou cenu a obraz si ponechal.⁷⁴

Kšefty agenta „Arna“ byly skutečně něčím mimořádným. Asi jako extrém lze na ukázkou uvést jeho projekt obchodu se zlatem. Návrh předložil s datem 20. února 1958 ministru Barákovi náčelník kontrarozvědky, II. správy MV, plk. Vladimír Matoušek. Mělo jít o prodej celkem 100 kg zlata do Bombaje. „Arno“ nabízel 20 kg, zbylých 80 kg mělo být zapůjčeno z Čs. státní banky. Státní bezpečnost měla na „Arnovy“ náklady dopravit zlato do Bombaje. Při prodeji mělo být za zlato inkasováno 159 000 dolarů, z toho zisk měl činit 39 000 dolarů. Státní bezpečnost měla obdržet 24 000 dolarů. „Arno“ měl v záloze i jiného zájemce, maďarskou Státní bezpečnost prostřednictvím spolupracovníka „Alfonse“, který pracoval pro obě spřátelené StB. Tak fantastický a přece jen riskantní podnik nakonec nebyl realizován. Marginální Barákova poznámka na dokumentu ale prozrazuje, že byl konzultován na nejvyšších místech: „*po poradě se s. Novotným nedoporučuje se tuto akci provádět. B*“⁷⁵ Jak je vidět, ministra vnitra takto divoká akce nijak nevyvedla z míry, dokonce návrh přednesl prvnímu tajemníku KSČ a prezidentu republiky. Zdá se, že ani prvního muže státu to příliš nepřekvapilo.

Rakouský občan a agent StB s krycím jménem „Arno“ (později „Leo“ a nakonec „Karl“), vlastním jménem Hubert Schiestel, byl jedním z nejproduktivnějších zahraničních agentů komunistické kontrarozvědky padesátých a šedesátých let. Podle zadání StB (návrhy mimochodem schvaloval ministr vnitra Barák) unesl z Rakouska do Československa v roce 1957 rezidenta americké rozvědky a slovenského exulanta Jozefa Vicena. Ze SRN

⁷⁴ NA, f. GP, spis č. j.: Fvg-002/70, svazek II. R. Barák, pol. 370, složka 5.

⁷⁵ NA, f. ÚV KSČ, Branně-bezpečnostní oddělení, svazek 128.

v roce 1958 pak unesl vysokého funkcionáře exilové Organizace ukrajinských nacionalistů Nikifora Horbanjuka. Přípravoval i další podobné akce, které nebyly z pokynu StB nakonec provedeny. Podával cenné informace, ale především se zabýval pod patronací StB rozsáhlým pašováním mezi SRN, Rakouskem a Československem.⁷⁶

Rudolf Barák se po propuštění z vězení roku 1968 opakovaně dožadoval vrácení své sbírky obrazů. K tomu nedošlo ani v době komunistické vlády ani po roce 1989. Naposledy nárok vznesený dědici Rudolfa Baráka definitivně odmítl Nejvyšší soud v lednu roku 2008 z formálních důvodů.

---

⁷⁶ Žáček, Pavel: Rakouský pašerák agentem StB, in revue Proglas 8/2001 str. 24–27.

Literatura

- Bittman, Ladislav: *The Deception Game. Czechoslovak Intelligence in Soviet Political Warfare* (Klamná hra. Československá zpravodajská služba v sovětské politické válce). Syracuse University Research Corporation USA 1972.
- Cajthaml, Petr: *Polopravdy a lži. Propaganda a dezinformace StB*. In: Babka, Lukáš, Veber, Václav: *Za svobodu a demokracii III. Třetí (protikomunistický) odboj*. Nakladatelství Miloš Vognar, Hradec Králové 2002, s. 177–190.
- Frolík, Jan: *Ještě k nástinu organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989*. In: *Sborník archivních prací 2/2002*, Praha 2002, str. 371–520.
- Frolík, Josef: *Špión vypovídá*. Orbis, Praha 1990
- Gebauer, František – Kaplan, Karel – Koudelka, František – Vyhňálek, Rudolf: *Soudní perzekuce politické povahy v Československu 1948–1949. Statistický přehled*. Sešity ÚSD č. 12, ÚSD AV ČR, Praha 1993
- Gruntorád, Jiří: *Akce NORBERT*. In: *Securitas Imperii č. 2, ÚDV*, Praha 1994, s. 5–45.
- Klement, Gottwald: *Dále a směleji vpřed k vybudování socialismu v naší vlasti, projev na zasedání ÚV KSČ 24. 2. 1950*, Vydal ÚV KSČ, Praha 1950.
- Holub, Ota: *Vývoj SNB a vojsk ministerstva vnitra v letech 1948–1960*. FMV, Praha 1978, s. 150.
- Kalous, Jan: *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Čihoš*. Sešity ÚDV č. 4, Praha 2001
- Kaplan, Karel: *Aparát ÚV KSČ v letech 1948–1968, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR*, Praha 1993.
- Kaplan, Karel: *Mocní a bezmocní*, Sixty-Eight Publishers Corp., Toronto 1989
- Kaplan, Karel: *Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956*, Barrister & Principal, Praha 2005
- Kaplan, Karel: *StB o sobě. Výpověď vyšetřovatele StB Bohumila Doubka*, ÚDV, Praha 2002
- Kaplan, Karel; Kosatík Pavel: *Gottwaldovi muži, Ladislav Holáček – Paseka*, Praha – Litomyšl 2004
- Kolektiv: *O procesech a rehabilitacích – Zpráva „Pillerovy komise“ o politických procesech a rehabilitacích v Československu v letech 1949–1968*, 1. a 2. díl, Praha 1990
- Kolektiv: *Stručný přehled dějin SNB*, Vydala IX. správa SNB, Praha 1983
- Košál, Pavel a další: *Blansko v letech 1945–1990. Život města od konce II. světové války do prvních svobodných voleb v roce 1990*, Muzeum Blansko 2004

- Koudelka, František: Státní bezpečnost 1954–1968 – základní údaje. ÚSD, Praha 1993
- Liška, Otakar a kolektiv: Vykonané tresty smrti, Československo 1918–1989. Sešity ÚDV č 2, ÚDV, Praha 2000
- Pacner, Karel: Československo ve zvláštních službách, díl III., Themis, Praha 2002
- Pernes, Jiří: Brno 1951. Příspěvek k dějinám protikomunistického odporu na Moravě. ÚSD AV ČR, Praha 1997
- Persak, Krzysztof – Kamiński Łukasz (eds.): A Handbook of the Communist Security Apparatus in East Central Europe 1944–1989, Institute of National Remembrance, Warsaw 2005
- Plachý, Jiří: Akce Fritz. Válečný zločinec Max Rostock jako agent StB. Sešity ÚDV číslo 5, Praha 2002.
- Plachý, Jiří: „Strážkyně hranic“. In: Securitas Imperii 13, ÚDV, Praha 2006, str. 76–84
- Tomek, Prokop: „Objekt ALFA“. Československé bezpečnostní složky proti Rádiu Svobodná Evropa, Sešity ÚDV č. 14, Praha 2006
- Tomek, Prokop: Život a doba ministra vnitra Rudolfa Baráka. In: Securitas Imperii č. 12, Praha, ÚDV 2005, s. 245–278
- Tomek, Prokop: Kariéra a pád Rudolfa Baráka. In: Sborník Muzea Blansko 2006, Blansko, Muzeum Blansko 2007, s. 17–35
- Vojtěchovský, Ondřej: Laušman v Bělehradě. In: Securitas Imperii, 14/2006, ÚDV Praha 2006.
- Vorel, Jaroslav – Šimánková, Alena a kolektiv: Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech díl I. ÚDV, Praha 2003.
- Zpráva soudruha Klementa Gottwalda na zasedání ÚV KSČ 2. 2. 1951, Vydal ÚV KSČ, Praha 1951.
- Žáček, Pavel: Odluky osob v padesátých letech (únosy v režii československé Státní bezpečnosti). In: Babka Lukáš, Veber Václav (eds.): Za svobodu a demokracii III. Třetí (protikomunistický) odboj. Evropské hnutí v ČR a Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové 2002, str. 117–141.

Články v periodikách

- Hájek, Karel: Vzestup a pád ministra. Jak to bylo s Rudolfem Barákem? In: Květy, 22. 6. 1968
- Kocian, Jiří: Kauza ambiciozního ministra. In: Týden, 15. 4. 2002
- Kubičko, Radko – Pečinka, Bohumil: Causa Rudolf Barák. Ty budeš jednou v parlamentu. In: Reflex, 7/1990.
- Luža, Radomír: O co vlastně v Praze jde. K případu Rudolfa Baráka. In: Svědectví č. 17, 1962.
- Navrátil, Boleslav – Pejčoch, Zdeněk: Politik „pensionovaný“ v cele č. 8 In: Reportér, 5. 6. 1968

Sieber, Karel: Anatomie jednoho pádu. In: Lidové noviny, 20. 4. 2002
Tučková, Anna: Rudolf Barák a zákony smečky. In: Reportér, 31. 7. 1968
Vališ, Karel: Bývalý ministr vnitra ČSSR a místopředseda vlády Rudolf Barák: Glorifikovat destruktivní činy považují za pokrytectví. Haló noviny, 29. června 1994
Žáček, Pavel: Rakouský pašerák agentem StB. In: revue Proglas 8/2001

Seznam pramenů

Národní archiv, fondy:

02/5 Politický sekretariát ÚV KSČ 1951–1954
02/2 Politické byro ÚV KSČ 1954–1962
Komise ÚV KSČ 1955–1957 I. a II.
05/11 Branně-bezpečnostní oddělení ÚV KSČ 1945–1968
02/1 Předsednictvo ÚV KSČ 1966–1970
02/1 Předsednictvo ÚV KSČ 1971–1976
Generální prokuratura ČSSR
Městská prokuratura v Praze

Archiv bezpečnostních složek, fondy:

A 2/1 a A 2/2 Sekretariát ministra
operativní a vyšetřovací spisy a svazky Státní bezpečnosti
A 8 Inspekce ministra vnitra
A 27 Správa výkonné zpravodajské techniky
svazky I. správy MV
personální spisy bývalých příslušníků SNB
A 9 Sekretariát náměstka ministra vnitra

Seznam zkratek

ABS	Archiv bezpečnostních složek
BND	Bundesnachrichtendienst (Spolková zpravodajská služba)
CIC	Counter Intelligence Corps (Protišpionážní sbor)
ČEKA	Vserosijskaja črezvyščajnaja komisija (po borbe s kontrarevolucijej i sabotážem) – Všesvazová komise (pro boj s kontrarevolucí a sabotáží)
ČSR	Československá republika; Česká socialistická republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČTK	Československá tisková kancelář
DM	Deutsche Mark (německá marka)
DTJ	Dělnické tělovýchovné jednoty
FMV	federální ministerstvo vnitra
GP	generální prokuratura
HSLŠ	Hlinkova slovenská ľudová strana
HSTD	Hlavní správa tiskového dohledu
KGB	Komitēt gosudarstvennoj bezopasnosti – Výbor státní bezpečnosti (při radě ministrů SSSR)
KNV	krajský národní výbor
KSČ	Komunistická strana Československa
KS MV	krajská správa ministerstva vnitra
KV StB	krajské velitelství Státní bezpečnosti
MNB	ministerstvo národní bezpečnosti
MSS	Mezinárodní svaz studentstva
MV	ministerstvo vnitra
NA	Národní archiv
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NDR	Německá demokratická republika
OSN	Organizace spojených národů
OV KSČ	okresní výbor Komunistické strany Československa
OV NF	okresní výbor Národní fronty
PT	přísně tajné
RFE	Radio Free Europe
RSE	Rádio Svobodná Evropa
SD	Sicherheitsdienst (bezpečnostní služba)
SRN	Spolková republika Německo
SS	Schutzstaffel (ochranný oddíl)

STASI	Staatssicherheit – Státní bezpečnost (NDR)
StB	Státní bezpečnost
TRMNB	tajný rozkaz ministra národní bezpečnosti
TRMV	tajný rozkaz ministra vnitra
ÚDV	Úřad dokumentace a vyšetřování
ÚKRK	Ústřední kontrolní a revizní komise
ÚNZ	Útvar nápravných zařízení
USA	United States of America
ÚSD AV ČR	Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky
ÚV	ústřední výbor
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa
VKR	vojenská kontrarozvědka
VTR	vědeckotechnická rozvědka
ZPA	Závody průmyslové automatizace

Jmenný rejstřík

- Aleš Václav 89
Aleš Mikoláš 126
Ámer Abdalhakím Muhammad 126,
153
Babinský Stanislav 144
Babka Lukáš 45, 79
Bacílek Karol 32
Bakula Milan 95
Bandera Štěpan 48, 52
Barák Rudolf st. 13
Baráková Marie 13
Barák Pavel 118, 121, 139, 147, 153
Barák Zdeněk 118, 121, 139, 147, 153
Baráková Jarmila (roz. Čamrová) 13,
121, 125, 139, 145, 147
Bárta Antonín 116
Baumgartner Kurt „Berthelot“ 58–60
Bednář Karel 47
Beneš Vincenc 84, 126
Berija Lavrentij Pavlovič 27
Bittman Ladislav 45, 58, 59
Bogataj František 90, 91
Bouda Cyril 126
Brandejs Jan Adolf 126
Bulganin Nikolaj A. 27
Bureš Jaroslav 90
Cajthaml Petr 79
Cirus Václav 125
Cizík Jan 90, 91
Clementis Vladimír 22
Čadinová Věruška 142
Čech Josef 130
Černák Matúš 55–59, 61
Černý Karel 32
Člupek Otakar 117
David Václav 41
Demjan Štefan 35
Devátý Stanislav 156
Diviš 107
Dolanský Jaromír 119
Doubek Bohumil 96
Drgač Šimon 88
Drnec Vladimír 88
Dubček Alexander 111, 152
Řurčanský Ferdinand 47
Dvořák 84
Erban Vojta 46
Ettelová Vlasta 121, 123
Feistritzer 117
Feješ Ján 152, 153
Felkl Oskar 65
Field Herman 20
Fierlinger Zdeněk 46, 122
Filla Emil 84, 126
Firt Julius 47
Foltýn František 126
Frank Josef 103, 104
Frenzel Alfred „Anna“ 43
Frolík Jan 10, 12, 33, 71
Frolík Josef 11, 71, 72, 118, 156
Fuhrman Vilém 125
Fuchs Vítězslav 88
Galkin 104
Gavenda Štěpán 90, 91
Gebauer František 23

- Gehlen Reinhard 56
 Glos Jan 117
 Goldman Josef 88
 Gottwald Klement 15, 17, 19, 22–24,
 27, 28, 132, 158
 Gruber Karel 47, 89
 Gruntorád Jiří 93
- Hájek Václav 88
 Hájek Karel 11
 Hák Ladislav 51
 Hauptman Vilém 89
 Havelka František „Brandner“ 43
 Havlíček Miroslav 117
 Havlík Alfons 48
 Havlík Ivan „Alex“ 48, 62
 Havlík Ján 47, 48
 Hendrych Jiří 69, 111, 116, 119–121
 Heřmanský Josef 90
 Hlavačka Ludvík 35, 102
 Holub Ota 10
 Homér Jiří 107
 Horáková Milada 21, 91, 102, 103,
 106
 Horbanjuk Nikifor 48, 53, 85, 146
 Hošek Jan 107
 Hromádko Otakar 99
 Hruška Čeněk 95
 Hudeček František 126
 Husák Gustáv 28, 88, 97, 98, 119, 154,
 155
 Hvasta Jan 90
- Chalupa Josef 90
 Chittussi Antonín 126
 Chruščov Nikita Sergejevič 27, 112,
 133
 Chvojka Václav 123
- Innemann Květoslav 95
- Jakeš Miloš 88, 97, 98, 125, 150
 Jakovicová Marie, provdaná Felklová
 65
 Janata Zbyněk 91
 Janda Miroslav 155, 156
 Jedlička Jan 89
 Jeleň Oskár 35
 Jenyš Vlastimil 81–83, 111, 120, 125,
 133, 134, 137, 149, 150
 Jindra 145
 John Otto 42
 Joska Bohumil 89
 Jürgens Sergius 57
- Kalous Jan 20
 Kamiński Lukasz 25, 71
 Kandráč Anton 89
 Kaplan Karel 10, 12, 23, 28, 70, 96,
 111, 112
 Karlíček Jiří 147
 Kaván, František 126
 Kempný Josef 97
 Klíma Karel 36, 52, 141, 142
 Kliment Gustav 16
 Kocian Jiří 11
 Kohoutek Vladimír 96
 Kolder Drahomír 97, 154
 Komárek Karel 70, 82, 87, 111
 Koniecky Dieter 48, 51
 Kopecký Václav 76
 Kopold Bedřich 99
 Kopřiva Ladislav 16, 20–22, 31, 82,
 111
 Kosatík, Pavel 28
 Košťál Karel 14, 35, 95, 96
 Košťál Pavel 14,
 Kotal Jindřich 36, 111, 115, 116, 119,
 125, 134, 145–147
 Koucký Vladimír 46, 111
 Koudelka František 23, 33, 71, 89
 Kováč Ján 143, 144, 158

- Kovářik 83
 Kremlička Rudolf 126
 Kroupa Vlastislav 76
 Kubíček Lubomír „Kautský“, „Pavel Štern“ 59–61
 Kubičko Radko 11, 156
 Kubín Otakar (Coubine Othon) 81–84, 126
 Kubišta Bohumil 126
 Kudrna Josef 35, 147
 Kulendík Otakar 89
 Kulovec Jaroslav 57
 Kvíčera Václav 91
- Lada Josef 84, 126
 Landa Mikuláš 88
 Laušman Bohumil 45–47, 53, 59, 145, 157
 Lédl Josef 124, 125
 Liška Otakar 24, 91
 Litera Jaromír 95
 Löbl Eugen 20
 Lomský Hanuš 88
 London Artur 97, 98, 137
 Lucian 90
 Lukeš Zdeněk 111
 Luža Radomír 81
- Mácha Ladislav 19, 20
 Majdoch Miroslav 66
 Malá Vítězslava 145
 Malenkov Georgij M. 27
 Mamula Miroslav 70, 116, 119, 120, 126
 Mašek Miroslav 147
 Mašín Ctirad 91
 Mašín Josef 48, 91
 Matoušek Vladimír 84, 117, 141
 Medveděv Pavel Nikolajevič 111
 Mejdr Oldřich 146
 Mercader Jaimés Ramon 41, 42
- Mestek Karol 111
 Mielke Erich 9
 Michel Milan „Možr“ 59, 61, 62
 Miková 88
 Milén Ivo 32
 Miller Jaroslav 140, 141
 Mlejnek 95
 Moiková Kristina 48, 51
 Molnár Bohumír „Drábek“ 41, 46, 115, 130, 139–141, 155
 Motejlek Bohumír 47
 Moučka Milan 96, 101–108
 Müller Heinrich 157
- Nacvalač Miroslav „Kubeš“ 45, 47, 142, 143
 Násir Gamal Abid 126
 Navara Luděk 66
 Navrátil Boleslav 11
 Neč Karel „Nývlt“ 59
 Němec Jaroslav „Nekola“ 62
 Niggel Josepha 57
 Nosek Václav 31
 Nosková Alena 8
 Novák Ctirad 91
 Novický Jiří 51, 52
 Novomeský Ladislav 20
 Novotný Antonín 9, 17, 27, 28, 69, 88, 96–98, 107, 109–112, 115, 116, 118–122, 126, 147, 149, 150, 154
 Nový Vilém 20
- Oatis William 103, 106
 Ondráček Jiří 117, 120, 121, 125, 134, 137, 138, 153
 Orwell George 10, 22
 Otto Ernest 20
- Pacner Karel 8, 10, 46, 111
 Pagáč Štefan 145
 Paumer Milan 91

- Pavel Josef 116
 Pečinka Bohumil 11, 156
 Pejčoch Zdeněk 11
 Pekelská Marie rozená Tomšů „Marina“
     58
 Pekelský Vladimír 57, 58
 Pelikán Jiří 51, 60
 Pernes Jiří 12, 17
 Peroutka Ferdinand 22
 Persak Krzysztof 25, 71
 Pešechonov Fotij Vasiljevič 113
 Picasso Pablo 84, 118
 Picka Ladislav 117
 Pich Tůma Miroslav 32
 Píka Heliodor 91
 Piller Jan 120, 154
 Piškula 117
 Pitovranov 111
 Plaček Štěpán 20
 Plachý Jiří 8, 65, 67
 Pohorský 131
 Pokorný Bedřich 32
 Polák Ervín 88
 Potoček Václav
 Prchal Antonín 34, 96
 Prchala Lev 42, 57
 Procházka Antonín 84, 126
 Procházka Lubomír 116, 119, 120
 Procházková Linka 84, 126
 Příhoda Jan „Pražský“ 61

 Rabas Václav 84, 126
 Rada Vlastimil 126
 Rauscher Herman „Günter“ 45
 Reichel Pravomil 90
 Rezek Antonín 82, 121
 Rostock Max 66, 67

 Sacher Richard 155
 Salga Jiří 120

 Sedláček Jaroslav 121
 Schiestel Hubert „Arno“ 84
 Schwarzenberger Otto „Baltensperger“
     43
 Sidorenko 83
 Sieber Karel 11
 Siebert Bohumil 111
 Slánský Rudolf 15, 23, 24, 28, 32, 42,
     87, 95, 97, 103, 104, 112
 Slavíček Jan 126
 Smrkovský Josef 88
 Souček Jiří 121, 134, 138
 Stalin Josef Vissarionovič 24, 27, 87,
     132, 158
 Stašinskij Bogdan 52
 Strechaj Rudolf 111
 Stretti Viktor 126
 Sucký Imrich 53, 146
 Svoboda Antonín 99
 Svoboda Jan 119
 Svoboda, Ludvík 46
 Svoboda Jan vyšetřovatel 152
 Sýkora 72, 73
 Syrový Jan 55

 Šafaříková Vlasta 145
 Šetlík Jiří 126
 Šimánková Alena 8, 99
 Šimon Erik 51
 Šindelář Jiří 53, 149
 Široký Viliam 27, 69, 116, 120, 146
 Škoda Václav 89
 Šling Otto 14, 15, 17, 22, 23
 Šmolka Vladimír 32
 Špála Václav (malíř) 84, 126
 Špála Václav 122
 Štemberka Josef 66
 Štrougal Lubomír 111, 115, 116, 118,
     120, 125, 130, 132, 145–147
 Štursa Jan 126

- Šváb Karel 32
 Švabinský Max 126
 Švach Eduard 95
 Švéda Václav 91
 Švermová Marie 22, 23, 88, 96, 97
- Tandler Kurt 117
 Taussigová Jarmila 88
 Tiso Jozef 56
 Tomek Prokop 9, 62
 Tomek Vladivoj 91
 Tomeš Stanislav „Formánek“ 62
 Toufar Josef 19
 Tremeaud André a Henriette 61
 Trnka Jiří 126
 Trocký Lev Davidovič 41
 Tučková Anna 11
 Tutter Werner 66
- Uprka Joža 84, 126
- Vaculík Martin 88
 Vajnar Vratislav 74
 Valeš Oskar 32, 42
 Vališ Karel 156
 Vandendresched Jaques Mornard viz
 Mercader Jaimes Ramon
- Vaněk Jindřich 121, 139
 Vávra Josef „Stařík“ 42, 137
 Veber Václav 45, 79
 Veselý Jindřich 88, 103
 Vicen Jozef 47, 53, 84
 Vojtaššák Ján 103, 106
 Vojtěchovský Ondřej 46
 Vorel Jaroslav 99
 Votoček Václav 91
 Vyhňálek Rudolf 23
- Wohlgemuth Wolfgang 42
- Zápotocký Antonín 27, 28, 30, 67, 69,
 88
 Závodský Osvald 87, 88, 104
 Zbytek Karel „Light“ 43, 91
 Zela Stanislav 103, 106
 Zemina Jaromír 126
 Zenkl Petr 22
 Zettl Hans 57
 Zikmund Josef „Zima“ 145, 146
 Zimjanin Michail Vasiljevič 112
 Zrzavý Jan 82–84, 126
- Žáček Pavel 45, 85, 140, 146
 Žák Jiří 124

EDICE MODERNÍ DĚJINY

PROKOP TOMEK

**ŽIVOT A DOBA
MINISTRA
RUDOLFA BARÁKA**

Obálku a grafickou úpravu navrhl Vladimír Verner.

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

roku 2009 jako svou 877. publikaci.

Odborná revize PhDr. Břetislav Daněk.

Odpovědný redaktor Filip Outrata.

Vydání první. AA 8,46. Stran 176

Vytiskla tiskárna Ekon, Jihlava

Doporučená cena 218 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, s. r. o.,

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz,

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-982-9